

Ansvarig person	Anne Ojala		
Utarbetad av	Anne Ojala	Instruktion/version	15458/1
Godkänd av	Jaana Mikkola	Tagen i bruk	06.04.2017

Övervakning av märkning och registrering – Nötdjur

Instruktion från Evira

Övervakning av märkning och registrering

NÖTDJUR

Länsveterinärens åtgärder

INNEHÅLL

1. ALLMÄNT	2
2. ÖVERVAKNINGSSKYLDIGHET OCH VAL AV GÅRDAR SOM SKA KONTROLLERAS	2
3. ÖVERVAKNINGSPROTOKOLL OCH REGISTRERING	3
3.1 ÖVERVAKNINGSPROTOKOLL.....	3
3.2 REGISTRERING AV ÖVERVAKNINGSPROTOKOLL.....	3
3.3. ARKIVERING AV ÖVERVAKNINGSPROTOKOLL.....	3
4. LÄNSVETERINÄRENS ÅTGÄRDER	4
4.1. LÄNSVETERINÄRENS ANTECKNINGAR.....	4
4.2. LÄNSVETERINÄRENS SLUTSATSER OM ID-KONTROLLEN	4
4.3. FORTSATTÅ ÅTGÄRDER FRÅN LÄNSVETERINÄRENS SIDA	5
4.3.1. <i>Meddelande om förseelse</i>	5
4.3.2. <i>Efterkontroll</i>	6
5. SLUTSATSER OM TVÄRVILLKOREN	6
5.1. TILLSYNSUPPGIFTERNA / TVÄRVILLKOREN	6
5.2. BEDÖMNING AV HUR FÖRFATTNINGARNA FÖLJTS	7
5.3. FÖRSUMMELSE AV TVÄRVILLKOREN	11
5.3.1. <i>Hörande</i>	12
5.3.2. <i>Registrering av tvärvillkorspåföljder i programmet</i>	12
5.3.3. <i>Ringa försummelse enligt systemet för tidig varning</i>	
5.3.4. <i>Uppreningar</i>	13
5.4 ÖVERSÄNDANDE AV EN KOPIA AV SLUTLEDNINGSPROTOKOLLET FRÅN RFV TILL NTM-CENTRALENS KOORDINATOR	16
6 FÖRHINDRANDE AV ÖVERVAKNING	16

1. Allmänt

Myndighetens verksamhet ska bygga på behörighet enligt lag och lagen ska följas noggrant inom myndighetsarbetet. Myndigheternas anvisningar är till sin juridiska karaktär inte bindande för andra myndigheter eller aktörer. Frågor som rör tillämpandet av lagstiftningen avgörs i sista hand av domstol. Tolkningarna i dessa instruktioner är Eviras syn på hur lagstiftningen borde tillämpas.

Här följer Livsmedelssäkerhetsverket Eviras anvisningar och föreskrifter om de åtgärder som skall vidtas enligt lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010) och jord- och skogsbruksministeriets förordning om identifiering av nötkreatur. Utöver det redogörs för innehållet i EU:s och JSM:s författningar som ansluter sig till saken. Enskilda bestämmelser är inte fullständiga till alla delar. Anvisningarna är skrivna med normalt typsnitt, föreskrifterna med *kursiv* och innehållet i författningarna med *petitstil*.

Om övervakningen av tvärvillkor föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013, kommissionens delegerade förordning (EU) nr 640/2014, Kommissionens genomförandeförordning 809/2014 samt på nationell nivå i lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013) och statsrådets förordning (7/2015) om föreskrivna verksamhetskrav enligt tvärvillkoren samt övervakningen av att verksamhetskraven och kraven på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden följs.

De föreskrifter och anvisningar som meddelas här gäller alla sådana behöriga myndigheter som avses i 24 § i lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010) och som kontrollerar märkningen och registreringen av nötkreatur och/eller fattar beslut om de ytterligare åtgärder som kontrollerna ger upphov till samt i fråga om övervakningen av tvärvillkor de tillsynsmyndigheter som avses i 2 kap. i lagen om verkställande av jordbruksstöd (192/2013).

2. Övervakningsskyldighet och val av gårdar som ska kontrolleras

Minst 3 procent av alla nötkreatursanläggningar skall årligen kontrolleras (Kf 1082/2003 art 2.2, ändrad Kf 1034/2010 art. 1). Den behöriga myndigheten väljer ut gårdarna som skall kontrolleras utgående från en riskanalys (art 2.3).

Med anläggning avses varje inrättning, byggnad eller, då det rör sig om en utomhusanläggning, varje plats på en medlemsstats territorium där nötkreatur hålls, föds upp eller hanteras (EP&Rf 1760/2000 art. 2).

Närings-, trafik- och miljöcentralen (NTM-centralen) samt Statens ämbetsverk på Åland (TPA 1540/2011) skall kontrollera alla de djurhållningsplatser för nötdjur som Evira genom centraliserad sampling eller på någon annan grund valt ut. NTM-centralerna skall följa upp kontrollen inom sitt område och se till att alla grundläggande kontroller blir utförda före kalenderårets sista dag (31.12.2017).

Utvidgad kontroll

Om det i samband med någon annan övervakning konstateras överträdelse av lagstiftningen om märkning och registrering av djur ska övervakningen utsträckas till att gälla märkning och registrering av djur, när den konstaterade bristen är på nivån

status 3 (allvarlig brist) eller om det konstateras brister på nivån status 2 (lindrig brist) hos minst 20 % av djuren.

Om brister i märkningen och registreringen av nötkreatur däremot konstateras på ort och ställe till sådana delar, att det påverkar de djurbidrag/stöd som EU eller medlemsstaten i fråga betalar till djurhållaren, ska NTM-centralen utvidga kontrollen till att gälla det berörda stödet/bidraget.

3. Övervakningsprotokoll och registrering

3.1 Övervakningsprotokoll

Varje kontroll skall ingå i en på nationell nivå standardiserad rapport med uppgifter om kontrollresultaten och eventuella otillfredsställande iakttagelser, kontrollorsaken och närvarande personer. Producenten eller hans representant skall få möjlighet att underteckna rapporten och vid behov kommentera innehållet (Kf 1082/2003).

En kopia av övervakningsprotokollet skall lämnas eller levereras till djurhållaren. Kontrollrapporten ska upprättas inom en månad efter kontroll på plats.

Övervakningsprotokollet skall helst upprättas på ett självkopierande papper eller med någon annan liknande metod så att en kopia av protokollet i så många fall som möjligt kan lämnas till djurhållaren efter kontrollen.

I sådana fall, då kontrollen måste kompletteras på ort och ställe efter besöket, skall det antecknas i protokollet att kontrollen fortsätter. En datumanteckning anger när den fortsatta åtgärden i fråga (besöket på gården, registerutredningen eller annan utredning) vidtagits.

Vid alla korrigeringar i det ursprungliga övervakningsprotokollet skall personen som gör korrigeringen anteckna sina initialer och datumet för korrigeringen.

3.2 Registrering av övervakningsprotokoll

NTM-centralen skall utan dröjsmål föra in alla övervakningsprotokoll dvs. resultaten av kontrollerna i tillsynsprogrammet. Av eventuella bilagor, som det inte är möjligt att föra in på elektronisk väg, skall lämnas en kopia till länsveterinären. Särskilt snabbt skall lämnas kopior av bilagor till sådana protokoll, i vilka ett eller flera djur har status 3 och som då åtföljs av en begäran om utredning.

Länsveterinären skall föra in sina slutsatser om kontrollen i tillsynsprogrammet och NTM-centralen skall vidta de efterkontrollåtgärder som länsveterinären eventuellt bestämt om och slutföra dem före den 15 mars 2018.

3.3. Arkivering av övervakningsprotokoll

NTM-centralen skall arkivera alla övervakningsprotokoll i original med bilagor.

Länsveterinären skall arkivera kopior av protokollen med bilagor för sådana kontrollers del, där ett eller flera djur har status 3 eller där det har gjorts andra iakttagelser som kräver uppföljning. Av andra övervakningsprotokoll skall

länsveterinären arkivera en kopia av den sida, som innehåller identifikationsuppgifter om djurhållningsplatsen, antalet kontrollerade djur, resultaten av kontrollen, iakttagelser om djurhållningsplatsen i fråga och länsveterinärens slutsatser om kontrollen. Förteckningar över djuren på djurhållningsplatsen i fråga behöver således inte arkiveras.

4. Länsveterinärens åtgärder

Länsveterinären skall dra djur- och gårdsspecifika slutsatser om tillsynen över registreringen och märkningen utgående från varje kontrollbesök. Slutsatserna om tillsynen förs in i databasen med hjälp av ett ID-program.

Länsveterinären ska sända slutsatsen om kontrollresultatet till gården.

Om resultatet av tillsynen inte resulterat i restriktiva föreskrifter för enskilda djur, en djurhållningsplats eller hela besättningen, räcker ett meddelande i form av en rapport/utskrift av sidan med länsveterinärens slutsatser.

Om resultatet av tillsynen resulterat i restriktiva föreskrifter för enskilda djur, en djurhållningsplats eller hela besättningen, kan denna rapport bifogas till de skriftliga restriktiva föreskrifterna.

4.1. Länsveterinärens anteckningar

I denna punkt antecknar länsveterinären det djurspecifika ID-kontrollresultatet:

- 1** = I ordning, inga anmärkningar
 - Nötdjur med status 1 eller 2

- 3** = Allvarliga brister
 - Nötdjur med status 3

4.2. Länsveterinärens slutsatser om ID-kontrollen

I denna punkt antecknar länsveterinären det djurhållningsplatspecifika kontrollresultatet:

- 1** = I ordning, inga anmärkningar
 - Länsveterinärens anteckning är 1 för alla nötdjur på djurhållningsplatsen.

- 3**= Allvarliga brister förekommer i märkningen och/eller registreringen av högst 20 procent av nötdjuren på djurhållningsplatsen, länsveterinärens anteckning är 3.

- 4**= Det finns allvarliga brister i märkningen och registreringen av över 20 procent av nötkreaturen på djurhållningsplatsen och begränsande föreskrifter meddelas för djurhållningsplatsen/hela gården (kommissionens förordning 494/98 artikel 2.2).

I punkten tilläggsinformation kan ges motiveringar, anmärkningar.

4.3. Fortsatta åtgärder från länsveterinärens sida

Om NTM-centralens djurövervakare inte har fått djurhållarens underskrift på den begäran om utredning som påkallades av den konstaterade situationen under kontrollbesöket och således inte bevisligen har kunnat överlämna en begäran om utredning, skall länsveterinären vid behov skicka ett brev om hörande till djurhållaren mot mottagningsbevis eller som stämmingsdelgivning.

Om länsveterinärens slutsatser om kontrollen på djurhållningsplatsen är 3 eller 4, ska länsveterinären vid behov i begäran om utredning meddela begränsande föreskrifter tillfälligt, för den tid ett ärende utreds eller ett missförhållande avhjälps efter att tiden för hörandet har upphört och spara dem i nötkreatursregistrets databas rörande begränsande föreskrifter med hjälp av programmet Elite.

Begränsande föreskrifter meddelas för ett enskilt djur om länsveterinärens resultat är 3 och länsveterinärens slutsats om resultatet av kontrollen på djurhållningsplatsen är 3 och djurhållarens svar på begäran om utredning inte är tillfredsställande eller om de korrigerande åtgärderna inte har utförts. Restriktiva föreskrifter meddelas även om djurhållaren i fråga inte alls skulle ha gett någon utredning.

Restriktiva föreskrifter som gäller hela djurhållningsplatsen meddelas utan dröjsmål (även om tiden för hörande inte skulle ha gått ut), om länsveterinärens slutsatser om resultatet av kontrollen av djurhållningsplatsen är 4.

Länsveterinären skall kvittera (meddela slutdatum) begäranden om utredningar gällande djur i nötdjursregistrets databas för restriktiva föreskrifter när situationen beträffande de djur som nämns i begäran om utredning är i ordning eller restriktiva föreskrifter riktas mot djuren.

4.3.1. Meddelande om förseelse

Ett meddelande om förseelse uppkommer när ett nötdjur som är underkastat restriktiva föreskrifter avlägsnas från djurhållningsplatsen. Detta meddelande lämnas till den berörda länsveterinären automatiskt.

Länsveterinären skall vidta de åtgärder som förseelsens nivå förutsätter.

Om de straff som kan dömas ut för brott mot JSMf (326/2015) bestäms i femte kapitlet i lagen om ett system för identifiering av djur.

Om det nötdjur som nämns i meddelandet om förseelse har sålts till en annan djurhållare eller till slakt, lämnas en begäran om undersökning till polismyndigheten för den gårds del som djuret lämnat för överträdelse av restriktiva föreskrifter som meddelats med stöd av lagen om ett system för identifiering av djur.

4.3.2. Efterkontroll

Om fel eller brister har konstaterats vid kontrollen av märkningen eller registreringen av nötdjur, kan länsveterinären vid behov bestämma (anvisning om övervaknings gårdsbesök, punkt 4.4. Begäran om utredning) att NTM-centralen i regel senast inom en månad från det egentliga kontrollbesöket skall göra en efterkontroll av åtminstone de djur som konstaterats vara bristfälliga vid det egentliga kontrollbesöket. Som undantag kan man dock betrakta situationer där djuret med säkerhet har kunnat identifieras med bara ett öronmärke, då behöver ingen efterkontroll bestämmas. Om slutsatsen om kontrollen även för ett enda djur ger status 3 = allvarliga brister, visar ID-programmet alltid att en efterkontroll ska föreskrivas.

Efterkontrollen kan göras genom att man kontrollerar nötdjursregistret, om bristen eller felet finns i uppgifterna i nötdjursregistret, i annat fall görs kontrollen på ort och ställe.

För efterkontrollen skrivs ut ett separat **efterövervakningsprotokoll**. På protokollet skriver programmet ut endast djuren av nivå 3 i den grundläggande kontrollen. Efterövervakningsprotokollet skall inte skrivas ut förrän man är klar med det grundläggande införandet av data. Eftersom programmet inte har ett automatiskt anmälningsförfarande mellan regionförvaltningsverket och NTM-centralen om föreskrivna efterkontroller, vore det bra om regionförvaltningsverket säkerställer med NTM-centralen (e-postmeddelande, telefon) vilka protokoll som är färdiga för vidare behandling (→ t.ex. protokollets nummerförteckning).

5. SLUTSATSER OM TVÄRVILLKOREN

5.1. Tillsynsuppgifterna/tvärvillkoren

Då tvärvillkor följs kontrolleras med hjälp av protokollet de bedömningar som varje enskilt djur fått om fyra kontrollpunkter: "Nötdjursregister", "Nötkreatursförteckning" "Djurets närvaro" och "Märkning". Dessutom beaktas eventuella dröjsmål som gäller händelseanmälningar till registret.

Länsveterinären kan omedelbart efter att ha dragit slutsatser om ID-kontrollen vidta en granskning av tvärvillkoren för tillsynsobjektet som är under behandling. Man behöver inte invänta resultaten av en eventuell efterkontroll, eftersom de inte påverkar resultatet av att tvärvillkoren följs. Om en begäran om utredning däremot lämnats till gården, beaktas svaret som getts på begäran om utredning i helhetsbedömningen. Det är möjligt att spara uppgifterna endast om slutsatserna om den grundläggande kontrollen av tillsynsobjektet sparats.

Då uppgifterna sparats i programmet, sammanför NTM-centralens koordinator denna slutsats med uppgifterna om andra kontroller av tvärvillkor på samma gård för att fastställa den slutliga sanktionsprocenten.

5.2. Bedömning av hur författningarna följts

Programmet beaktar alla 1-, 2- och 3-värden som getts i den grundläggande kontrollen. Lindriga brister ('2 → 1') i samband med ID-kontrollen beaktas således inte som 'i ordning', men om högst 20 % 2-värden getts, påförs ingen sanktion. Procenttalet uträknas av alla givna värden, inte för ett enskilt djur. Med andra ord: på en djurhållningsplats med 10 djur, då varje enskilt djur får fyra siffror (av vilka det högsta dvs. sämsta värdet kvarstår som individens resultat → status), överskrids denna gräns, då det i kontrollobjektet getts allt som allt mer än 8 tvåor; $20\% = 100 \cdot 8 / (10 \cdot 4)$.

Om det vid kontroll också getts treor, påverkar inte ens en större mängd tvåor resultatet så att sanktionen ökas. För treornas del är det skäl att beakta, att om ett enskilt djur vid kontrolltidpunkten inte befinner sig på djurhållningsplatsen och anmälan om detta försumrats, härleder programmet av detta en försummelse i tre avsnitt av författningen (registret, djurförteckningen, anmälningar), vilket åter kan verka vilseledande vid bedömning av försummelsens omfattning.

Beaktande av fördröjda anmälningar vid bedömningen av påföljder

Från och med 2013 ska man också beakta gårdens fördröjda anmälningar när tvärvillkorspåföljderna bedöms. De fördröjda anmälningarna granskas från kalenderårets början fram till tidpunkten för utskrivning av observationsprotokollet.

De fördröjda anmälningarna finns enligt händelsanmälan i ID-tillsynsprogrammet som en separat flik för fördröjda anmälningar under fliken 'Registrering'. Motsvarande uppgifter om fördröjda anmälningar finns också i slutet av observationsprotokollet och slutledningsprotokollen.

Vid bedömningen av de fördröjda anmälningarnas inverkan på tvärvillkorspåföljderna bedöms förseelsens allvar, omfattning och varaktighet. Från och med 2017 kan situationen gällande fördröjda anmälningar konstateras vara i skick vid bedömningen av tvärvillkorspåföljderna också i sådana fall där fördröjningar kan noteras, men där fördröjningarna omfattning, allvar och varaktighet bedöms vara ringa och fördröjningarna kan konstateras ha orsakats av mänskliga misstag. Anmälningarna till registret ska ha gjorts innan gården fått meddelande om övervakningen, m.a.o. kan möjligheten av ett mänskligt misstag inte beaktas om anmälningarna eventuellt gjorts för sent efter att sökanden underrättats om övervakningen.

Om allvarliga brister i djurhållningen eller skötseln av gården har observerats under kontrollen på gården, är det inte möjligt att ta mänskligt misstag i beaktande. Med allvarliga brister vid skötseln av gården avses här brister som har observerats under kontrollbesöket för vilka det anses nödvändigt att utvidga kontrollen eller att anmäla de observerade bristerna till en annan, behörig myndighet. Kontrollören har tagit ställning till helhetsbedömningen på gården genom att kryssa för "ja" eller "nej" på följande fråga på sida 2 i protokollet: "Om övriga villkor uppfylls kan fördröjningen räknas som ett mänskligt misstag vid bedömningen av tvärvillkorspåföljderna; vid övervakningstillfället har inte kunnat konstateras allvarliga brister i djurhållningen eller gårdsbruksverksamheten på gården." (Ovan nämnda allvarliga brister har inte konstaterats = kryssa för "Ja", ovan nämnda allvarliga brister har konstaterats = kryssa för "Nej") Samma uppgift har sparats i ID-programmet; fliken "registrering" → "alla anmälningars medelvärden". Att spara fältet är obligatoriskt, vilket innebär att kontrollören alltid ska ta ställning till det då fördröjda anmälningar observeras på gården.

Vid gårdsbesöket har övervakaren antecknat eventuella mänskliga faktorer som finns i bakgrunden till fördröjningarna i protokollet (punkten "Tilläggsobservationer") ifall djurhållaren har berättat att sådana omständigheter har förekommit. Sådana mänskliga faktorer kan vara t.ex. kritiska säsongartade växtodlings- och husdjursarbeten (bl.a. såningstid, skördetid, kalvningsperiod), tillfällig arbetsförmåga hos den person som ansvarar för djurskötseln eller anmälningarna till registret eller sjukdom hos en familjemedlem, oväntade tekniska problem eller en olycka på gården; t.ex. eldsvåda, vattenskada eller motsvarande. Om det inte har antecknats några mänskliga orsaker till de fördröjda anmälningarna i protokollet, går det inte att tillämpa undantagen för mänskliga misstag vid påföljdsbedömningen, även om fördröjningarna annars skulle bedömas vara mycket obetydliga. Om det är fråga om endast en (1) fördröjd anmälning, kan detta ändå alltid tolkas som ett mänskligt misstag. Om undantaget om mänskligt misstag tillämpas vid påföljdsbedömningen sparas i tillsynsprogrammet under punkten "bedömning av fördröjda anmälningar" värdet "-" i alla punkter för förseelsens omfattning, allvar och varaktighet och man kryssar dessutom för punkten "mänskligt misstag använts". Slutresultatet av bedömningen av fördröjda anmälningar är således "i skick". I tilläggsuppgifterna om tvärvillkorskontrollen av märkning och registrering är det bra att notera för djurhållaren att mänskligt misstag har tillämpats vid bedömningen av påföljderna för de observerade fördröjda anmälningarna.

Vid fördröjda anmälningar kan omständigheten mänskligt misstag användas på gården alltid när kriterierna för mänskligt misstag uppfylls, också under flera år i följd.

Tabell 1. Bedömning av fördröjda anmälningar; omfattning, allvar och varaktighet.
(en anmälan = en händelse som gäller ett djur)

Omfattning (är verkningarna av försummelsen begränsade till gården i fråga eller påverkar de ett mer utbrett område)	Allvar (försummelsens betydelse i förhållande till målen för de villkor som följs)	Varaktighet (den tid under vilken försummelsens verkningar pågår och möjligheten att få verkningarna att upphöra med rimliga medel)	Påföljd
ringa försummelse som har berott på mänskliga misstag *), vid övervakningstillfället har observerats inga allvarliga brister i djurhållningen eller gårdsbruksverksamheten på gården, försummelse inte orsakar omedelbar fara för folkhälsan eller för djurens hälsa	endast en (1) försenad anmälan	inte det maximala antalet dröjsmålsdagar	Mänskligt misstag (= i skick)
	2-7 stycken försenade anmälningar och högst 7 % av alla gjorda anmälningar	alla enskilda fördröjningar av anmälningar är högst 7 dagar, anmälningarna ska ha gjorts innan gården meddelats om övervakningen	
ringa försummelse som inte orsakar omedelbar fara för folkhälsan eller för djurens hälsa, t.ex. fördröjning endast i ett fall eller antalet försenade anmälningar är lågt jämfört med djurantalet på gården	fördröjda anmälningar högst 10 % av alla gjorda anmälningar	dröjsmålen i regel korta	tidig varning (0)
mindre försummelse än normalt; det kan t.ex. förekomma dröjsmål i vissa enstaka fall (händelsens art och datum avgör), ingen betydande inverkan på djurens spårbarhet.	fördröjda anmälningar över 10 % men under 20 % av alla gjorda anmälningar	dröjsmålen i regel ganska korta	1 %
normal försummelse; det kan förekomma dröjsmål i flera olika fall (händelsens art och datum avgör), viss inverkan på djurens spårbarhet.	fördröjda anmälningar minst 20 % men under 40 % av alla gjorda anmälningar	längden på anmälningarnas fördröjning kan variera något	3 %
allvarlig försummelse som har omfattande verkan; dröjsmål i fråga om ett betydande antal anmälningar och/eller fördröjningarna håller många olika händelser (händelsens art och datum för händelsen avgör)	fördröjda anmälningar minst 40 % av alla gjorda anmälningar	dröjsmålen för de fördröjda anmälningarna kan vara påfallande långa	5 %

*) t.ex. kritiska säsongartade växtodlings- och husdjursarbeten (bl.a. såningstid, skördetid, kalvningsperiod), tillfällig arbetsoförmåga hos den person som ansvarar för djurskötseln eller anmälningarna till registret eller sjukdom hos en familjemedlem, oväntade tekniska problem eller en olycka på gården; t.ex. eldsvåda, vattenskada eller motsvarande. Om det är fråga om endast en (1) fördröjd anmälan, kan detta ändå alltid tolkas som ett mänskligt misstag.

- när påföljdsförslag är 3 % eller 5 %: om dröjsmålen är i regel högst 7 dagar långa och inga andra brister har observerats på gården → kan påföljdsförslaget sänkas t.ex. 3 % → 1 % (se punkt 5.3)
- när påföljdsförslag är tidig varning, 1 % eller 3 %: om dröjsmålen är anmärkningsvärt långa (t.ex. mer än 30 dagar) → kan påföljdsförslaget höjas med (se punkt 5.3)

Tabell 2. Lagring av bedömningen av fördröjda anmälningar i ID-programmet

Bedömning	Lagring	
	"bedömning av fördröjda anmälningar" kryssa för	fälten för de fördröjda anmälningarnas omfattning/allvar/varaktighet
I ordning; inga fördröjda anmälningar har observerats	"i ordning"	
I ordning; dröjsmål har observerats men fallet kan anses som ett mänskligt misstag	"i ordning" och "mänskligt misstag använts"	på rullgardinsmenyn: omfattning -/ allvar -/ varaktighet -
Tidig varning	"försummelse"	på rullgardinsmenyn: omfattning '0'/ allvar '0'/ varaktighet '0'
Påföljd 1 %, 3 % eller 5 %	"försummelse"	på rullgardinsmenyn: numeriska värden enligt "påföljd" i kolumn 1 i tabellen

Vid bedömningen av en eventuella påföljd med anledning av fördröjda anmälningar ska man i tabellen för tvärvillkor beakta eventuella påföljdsförslag som rör gårdens andra övervakningsobjekt. De fördröjda anmälningarna utgör således inte en del av ID-tillsynsprogrammets automatiska påföljds-kalkylering. Förslaget till påföljd på grund av fördröjda anmälningar, det vill säga det största numeriska värdet vid bedömningen av de fördröjda anmälningarna i fälten allvar/omfattning/varaktighet anges även som samma värde i fältet "allvar" för helhetsbedömningen av kontrollen. (Tvärvillkorskalkyleringen föreslår exempelvis följande värden i ID-programmets fält: "omfattning" 1, "allvar" 1, "varaktighet" 1, men bedömningen av gårdens fördröjda anmälningar till registret sedan kalenderårets början leder till en påföljd om 3 % som dessutom sparas i fältet "allvar" för helhetsbedömningen av kontrollen). Om bedömningen av "allvar" för de övriga delområdena som föreslås av den automatiska kalkyleringen är större än helhetsbedömningen av de fördröjda anmälningarna flyttas inte det skilda värdet för dröjsmålen till fältet "allvar" för helhetsbedömningen, utan de fördröjda anmälningarna beaktas ändå vid helhetsbedömningen.

Som sammanlagd bedömning av tvärvillkoren föreslås det största av alla värden som föreslagits av den automatiska kalkyleringen (i ID- tillsynsprogrammet fälten 'omfattning', 'allvar' och 'varaktighet') och den påföljd som de fördröjda anmälningarna eventuellt har orsakat.

I tilläggsuppgifterna ska man dessutom alltid anteckna om förslaget till tvärvillkorspåföljd (helhetsbedömning) har berott på gårdens fördröjda anmälningar.

5.3. Försummelse av tvärvillkoren

Då man väljer punkten 'Försummelse' i tillämpningen öppnas en möjlighet att bedöma försummelsens signifikans dvs. omfattning, allvar, varaktighet, uppsåtlighet och upprepning. Programmet föreslår i varje punkt värden som sanktionsprocenttal och utgående från dem även en helhetsbedömning. Länsveterinären har rätt att ändra förslaget en påföljdskategori i en eller annan riktning från det grundläggande sanktionsprocenttalet som är 3 (1 ← 3 → 5). Som helhetsbedömning föreslår programmet antingen 0 %, 1 %, 3 % eller 5 %.

Vid försummelse för länsveterinären över värdena för försummelsens omfattning, allvar och varaktighet från programmet till slutledningsprotokollet. Värdena antecknas i de reserverade punkterna på protokollets andra sida. I fråga om uppsåtlighet antecknas Ja/Nej. Också i fråga om upprepning antecknas Ja/Nej i protokollet och i fältet för upprepningsvärde dessutom ett värde som multipliceras med tre (stycke 5.3.4. Upprepning). Det högsta procentvärde som getts för omfattning, allvar och varaktighet är den procent som länsveterinären ska föreslå som sammanlagd sanktion för övervakningen i fältet sammanlagd sanktionsprocent i ID-tillämpningen, om inga uppsåtliga eller upprepade försummelse har upptäckts vid övervakningen. I slutledningsprotokollet antecknas denna procent i punkten sammanlagd sanktions-% som är det förslag till påföljdsprocent för villkorsområdet "Folkhälsa, djurhälsa och växtskydd" som övervakningen gett upphov till.

Procenten för hela villkorsområdet "Folkhälsa, djurhälsa och växtskydd" kan inte antecknas någonstans, eftersom gården också kan bli föremål för andra övervakningar av villkorsområdet (övervakning av växtskyddsmedel, ämnen som är förbjudna för produktionsdjur, övervakning av rester av veterinärmedicinska läkemedel/växtskyddsmedel, hygien på gårdar med mjölkproduktion/äggproduktion, salmonellakontroll på fjäderfågårdar, iakttagande av skyldigheten att anmäla om djursjukdomar, övervakning av handel på den inre marknaden och av import, foderövervakning) som inverkar på procenten för hela villkorsområdet.

Den slutliga påföljdsprocenten blir klar först när alla övervakningar av tvärvillkor har utförts på gården. I bilagan till brevet om hörande berättas om räknereglerna.

I fältet tilläggsinformation ska alltid också ges en förklaring till hur sanktionsprocenten bildats och framförallt varför det procenttal som programmet föreslagit har ändrats.

5.3.1. Hörande

Från och med 2009 har det varit obligatoriskt att låta en jordbrukare, för vilken länsveterinären föreslår en sanktionsprocent, bli hörd i ärendet. På Aitta (i punkten tvärvillkor/hörande av jordbrukare i fråga om försummelser som upptäckts vid övervakningar av tvärvillkor) finns förlagor till brev om hörande som lämpar sig för olika situationer. I samband med hörandet skickas också en bilaga till brevet om hörande till jordbrukaren. Bilagan innehåller en utredning av hur sanktionsprocenten räknas ut när gården omfattas av fler än en övervakning av tvärvillkor. Brevet om hörande och bilagan till den skickas till gården samtidigt som slutledningsprotokollet. Brevet om hörande är förenat med en två veckors tidsfrist.

NTM-centralens koordinator hör också jordbrukaren i de fall som gäller en uppsåtlig försummelse eller när koordinatören ämnar höja den föreslagna sanktionsprocenten. För hörandet skall reserveras minst två veckor, vid behov kan tidsfristen också förlängas. Genmälet till brevet om hörande riktas till övervakaren. Det att jordbrukaren låter bli att lämna genmäle hindrar inte en fortsatt behandling av ärendet. I bilagan till brevet om hörande finns mer information om hur försummelserna antecknas.

5.3.2. Registrering av tvärvillkorspåföljder i programmet

När gården påförs en påföljd på basis av observationerna i samband med den grundläggande kontrollen väljs ”På hälft” (förvalt) som registreringsläge på fliken tvärvillkor och därefter trycker man på knappen ”Spara” som finns under. Efter att genmälet till brevet om hörande har kommit kan man på så sätt vid behov ändra de föreslagna procenttalen. Därefter väljer man ”Klart” som registreringsläge och klickar igen på knappen ”Spara” varvid de registrerade uppgifterna ändras till läsbara och tillgängliga i stödtillämpningen. Om det inte blir några påföljder för övervakningens vidkommande eller om jordbrukarens genmäle till brevet om hörande inte medför några ändringar väljs också registreringsläget ”Klart” och därefter ”Spara”.

5.3.3 Ringa försummelse enligt systemet för tidig varning

Från och med år 2015 kan djurhållaren meddelas om ringa försummelse av tvärvillkoren enligt systemet för tidig varning (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013, artikel 99). Ringa försummelse leder inte till påföljder för djurhållaren om försummelsen åtgärdas inom utsatt tid. För att korrigera en ringa försummelse som observerats vid kontrollen av tvärvillkoren då det gäller märkning och registrering av djur, ges en tidsfrist på två veckor. Om man vid en senare kontroll som görs inom tre kalenderår upptäcker att försummelsen inte har åtgärdats, är påföljden för försummelsen en minskning med minst 1 % för det ursprungliga observationsåret och även vid upprepade försummelse för det uppföljande kontrollåret (minst 3 x 1 %).

En tidig varning kan ges en gång till för samma försummelse, om tidig varning inte har getts under de tre föregående kalenderåren. Exempel: Gården har getts en tidig varning för en ringa försummelse. Vid följande kontroll har man konstaterat, att den ringa försummelsen har korrigerats inom utsatt tid. Om man vid en senare kontroll

som görs inom tre kalenderår upptäcker att samma försummelse upprepas går det inte att ge en tidig varning, utan det blir en påföljd om 1 %.

Systemet för tidig varning kan inte tillämpas vid försummelser som leder till omedelbar fara för folkhälsan eller djurhälsan. Vad gäller märkning och registrering av djur kan ringa försummelse anmälas i de fall då ID-kontrollprogrammets kalkyl föreslår noll (0) som påföljd eller då länsveterinären sänker den föreslagna påföljden till noll. För anmälan av ringa försummelse enligt tidig varning i kontrollprogrammet lämnas en nolla (en s.k. gammal nolla) i fältet för helhetsbedömning.

På fliken för tvärvillkor i ID-kontrollprogrammet införs från och med 2016 ett fält 'retroaktivitet' i samband med upprepad tidig varning. Om det framkommer upprepning i anslutning till tidig varning, registreras ett kryss i fältet i fråga. Motsvarande uppgift blir synlig också på sidan för tvärvillkorspåföljder i slutledningsprotokollet. Uppgiften överförs inte automatiskt till NTM-centralens tvärvillkorskoordinator, och därför måste uppgiften om retroaktiv försummelse av tidig varning också delges NTM-centralen.

Regionförvaltningsverkets länsveterinär sänder meddelandet till djurhållaren då det gäller kontroller som utförts av NTM-centralen inom det egna området. Blanketten om bedömning av lindrig försummelse som sänds till djurhållaren finns på Eviranet, under Sakenheter → Tvärvillkor → Gemensamma.

5.3.4. Upprepningar

Om en producent under en period på tre kalenderår upprepade gånger försummar att följa föreskrifterna om märkning och registrering av sina djur, höjs sanktionsprocenten som ges i kontrollen. Koefficienten är 3 (3% → 9%), maximalt kan ges 100% (avsiktlig). En förutsättning för att koefficienten tas i bruk är att djurhållaren getts en utredning över den tidigare försummelsen och han getts möjlighet att rätta till saken.

Om en påföljd om 15 % uppnås för upprepade försummelser, ska producenten upplysas om att ifall samma överträdelse observeras på nytt, anses jordbrukaren ha handlat avsiktligt. Då kan påföljdsprocenten stiga ända upp till 100 %. Det är NTM-centralens koordinator som sänder ut brevet med anmärkningen.

I samband med den första upprepningen ska försummelsen alltid bedömas enligt de författningar och kontrollanvisningar som gäller under kontrollåret i fråga som en skild, självständig försummelse oberoende av att samma försummelse har konstaterats tidigare. Bedömningen sparas i fältet "upprepning" i programmet.

När upprepningen registreras i ID-tillsynsprogrammet sätts ett streck (från menyn) som värde i fältet 'helhetsbedömning' på fliken tvärvillkor. På motsvarande sätt registreras ett streck (från menyn) i fältet 'upprepning' i de fall av försummelse där ingen upprepning har observerats på gården.

Första upprepning

Det rör sig om en första upprepning i sådana fall, då samma försummelse konstateras en gång till på samma gård under en tidsperiod på tre kalenderår. Den upprepade försummelsen skall således vara exakt den samma som den försummelse som

konstaterats i samband med tidigare kontroller. Det rör sig till exempel inte om upprepning, om man i kontrollen året innan gett gården sanktioner på grund av brister i nötkreatursförteckningen och året därpå i kontrollen på samma gård gett gården sanktioner på grund av saknade öronmärken.

Då en försummelse upprepas för första gången, bedöms den som en skild, självständig försummelse i enlighet med denna anvisning och helhetsbedömningen är denna påföljd multiplicerad med tre. Då det rör sig om en första upprepning anges i fältet ”upprepning” på tvärvillkorsfliken i ID-kontrollprogrammet den påföljdsprocent som försummelsen medfört i enlighet med kontrollårets författningar och kontrollanvisningar. Man multiplicerar alltså inte själv procenttalet i fråga, utan programmet multiplicerar procenttalet med tre.

Om det på en gård under tidigare år gjorts flera kontroller av märkningen och registreringen av djuren är det skäl att besöka gården för att kontrollera om en eventuell sanktion verkligen är upprepad. Tillsynskörningarna för de två föregående åren då försummelse förekommit på gården visas nedtill på samma mellanblad. Om gården under tidigare år fått sanktioner till följd av kontrollerna, visas dessa sanktionsprocenttal intill de ovan nämnda föregående tillsynskörningarna. Då är det således skäl att besöka gården för att kontrollera om det rör sig om en upprepning, dvs. om helt motsvarande försummelse som medfört gården en sanktion konstaterats på samma gård under de två föregående åren.

Andra upprepning

Det rör sig om en andra upprepning i sådana fall, då helt samma försummelse som medfört gården en sanktion för tredje gången konstateras på samma gård. Det rör sig om en andra upprepning också i sådana fall, då det redan gått två år från den första upprepningen på gården. Begreppet upprepning ”nollställs” med andra ord först då helt samma försummelse inte konstaterats på samma gård på två på varandra följande år.

Då det rör sig om en andra upprepning multipliceras värdet för den första upprepningen fortsättningsvis med talet tre. I praktiken innebär det att sanktionsprocenten 3 efter den första upprepningen i ovan nämnda fall åter multipliceras med tre, varvid den andra upprepningen ger $3 \times 3 = 9$ %.

Till fältet ’upprepning’ i ID-kontrollprogrammet flyttas således då det rör sig om en andra upprepning det tal, som gården fått för den första upprepningen. Man multiplicerar alltså inte talet själv, utan talet multipliceras automatiskt med tre efter att det flyttats (multipliceringen sker mellan programmen, den syns inte i ID-tillämpningen). Talet som flyttas i samband med en andra upprepning kan således i praktiken vara antingen 3 eller 9 (tabell 3). Om gården redan i samband med den första upprepningen har ålagts en påföljd om 15 % ($5 \% \times 3$), tolkas situationen i samband med den andra upprepningen som avsiktlig. Då väljs Ja i fältet ”Uppsåtlighet” och påföljden i fältet ”Helhetsbedömning” blir minst 15 %. I fältet ”Upprepning” sätts då ett streck. Talet i fråga visas fortsättningsvis nedtill på samma mellanblad, där man också finner försummelserna under de två föregående åren och de sanktionsprocenttal som de medfört gården.

För att veta om det eventuellt redan rör sig om en andra upprepning, skall åter vid behov närmare utredas vad som konstaterats under kontrollerna på gården under de två

föregående åren. Detta alltså i det fall att man märker att gården redan tidigare fått sanktioner i ID-kontrollerna under det föregående året.

Tredje upprepning

Det rör sig om en tredje upprepning i sådana fall, då helt samma försummelse som medfört gården en sanktion för fjärde gången konstateras på samma gård. Också i samband med en tredje upprepning finns talet som skall flyttas nedtill på samma mellanblad, såsom redan konstaterats i samband med en första och andra upprepning. Inte heller nu multiplicerar man talet som skall flyttas till fältet 'upprepning' själv, utan talet multipliceras automatiskt med tre efter att det flyttats. I samband med en tredje upprepning kan talet i fråga i praktiken endast vara 9, i övriga fall tolkas försummelsen som uppsåtlig då gränsen om 15 % påföljd har uppnåtts. Då registreras uppgiften enligt anvisningen ovan som vid en andra upprepning.

Om en försummelse det första kontrollåret har betraktats som avsiktlig, blir sanktionsprocenten då det rör sig om en upprepning då automatiskt 100 %. Koordinatören kan ändå minska denna procent.

Påföljd som påförts det första året	Första upprepning		Andra upprepning			Tredje upprepning		
	registreras	sanktion	registreras	sanktion		registreras	sanktion	
0	0	$0 * 3 = 0$	0	$0 * 3 = 0$	0	0	$0 * 3 = 0$	0
1	1	$1 * 3 = 3$	3	$3 * 3 = 9$	9	9	$9 * 3 = 27$	27 -> 15 (max)
3	3	$3 * 3 = 9$	9	$9 * 3 = 27$	27 -> 15 (max)	Avsiktlig		15-100
5	5	$5 * 3 = 15$	Avsiktlig		15-100	Avsiktlig		15-100
Avsiktlig	Avsiktlig	15-100	Avsiktlig		15-100	Avsiktlig		15-100

Tabell 3. Upprepningarnas värden

Påföljd som påförts år 2015	Första upprepning		Andra upprepning		
	registreras	sanktion	registreras	sanktion	
0	0	$0 * 3 = 0$	0	$0 * 3 = 0$	0
1	1	$1 * 3 = 3$	3	$3 * 3 = 9$	9
3	3	$3 * 3 = 9$	9	$9 * 3 = 27$	27 -> 15 (max)
5	5	$5 * 3 = 15$	Avsiktlig		15-100
Avsiktlig	Avsiktlig	15-100	Avsiktlig		15-100

Tabell 4. Upprepningarnas värden

Påföljd som påförts år 2016	2017 första upprepning	
	registreras	sanktion
0	0	$0 * 3 = 0$
1	1	$1 * 3 = 3$
3	3	$3 * 3 = 9$
5	5	$5 * 3 = 15$
Avsiktlig	Avsiktlig	100

Tabell 5. Upprepningarnas värden

5.4 Översändande av en kopia av slutledningsprotokollet från RFV till NTM-centralens koordinator

En kopia av protokollet (också en skannad version duger) ska skickas till NTM-centralens koordinator inom en månad från det att protokollet blev klart. Om inga försummelse upptäckts vid kontrollen räcker det att registreringarna i ID-programmet görs inom en månad från det att protokollet blev klart. I dessa fall skickas protokollkopiorna således inte till NTM-centralerna.

6 Förhinder av övervakning

Enligt artikel 25 i kommissionens kontrollförordning 809/2014 kan kontroller på plats förhandsanmälas förutsatt att detta inte strider mot kontrollens syfte. I sådana fall där kontrollen förhandsanmäls, men jordbrukaren i telefon meddelar att ingen kontroll av tvärvillkor får utföras på gården, måste man berätta för jordbrukaren att beslut om avslag på jordbrukarens stödansökningar¹ kommer att fattas vid kommunen till följd av att kontrollen förhindrats (1306/2013, artikel 59.7).

Efter det måste man försöka utföra en kontroll på gården.

Om kontrollen fortfarande förhindras då övervakaren besöker gården fyller han eller hon i ett observationsprotokoll och antecknar i dess fält för tilläggsuppgifter att:

- jordbrukaren har förhindrat kontrollen och
- att jordbrukaren har blivit upplyst om att ett beslut om avslag på jordbrukarens stödansökningar kommer att fattas vid kommunen till följd av att kontrollen förhindrats.

Så här går man till väga också i det fall att ett besök till sist avläggs på gården med handräckning av polis för utförandet av andra kontroller än tvärvillkorskontroller.

I tillämpningarna antecknas ”övervakas inte” och i fältet för tilläggsuppgifter antecknas samma som i tilläggsuppgifterna i observationsprotokollet.

I samband med gårdsbesöket lämnas inget brev om hörande till jordbrukaren, utan hörandet utförs av kommunen då den fattar beslut om avslag på stödansökan.

¹ Stöd för vilka ansökan avslås: Av EU helt finansierade direktstöd (grundstöd, förgröningsstöd, bidrag för jordbruksgrödor, stöd till unga jordbrukare, bidrag för nötkreatur, bidrag för mjölkkor, får- och getbidrag), EU:s delfinansierade stöd (miljöersättning, ersättning för ekologisk produktion, kompensationsersättning och ersättning för djurens välbefinnande) samt nationella nordliga hektarstöd (delvis)